

FAGBLAD

SANITET

Norsk Folkehjelps fagblad om redningstjeneste, førstehjelp og frivillig ambulansetjeneste

1/2020

MØT DE FØRSTE AKUTTHJELPERNE I INNLANDET

Akutthjelperprosjektet har kommet til Innlandet.
Her skal også en ny app for varsling av
akutthjelperoppdrag testes.

Nytt kartsystem
SARTopo kommer

IKAR-nytt
Faglig påfyll i Zakopane

Hypotermiløftet
får internasjonal ros

Fagkonferanse Sanitet 2020

24.-26. april, Gardermoen

Bli med på årets største samling for
sanitet og sanitetsungdom!

Meld deg på innen 15. mars via www.folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

www.folkehjelp.no

SANITET

UTGIVER: Norsk Folkehjelp
Nr 1 - 2020. Årgang 12

ISSN 1891-6120

OPPLAG DETTE NUMMER:
11 500

TRYKK:
Aktietrykkeriet a.s, Fetsund

POSTADRESSE:
Postboks 8844 Youngstorget,
0028 Oslo

BESØKSADRESSE:
Norsk Folkehjelp,
Stortorget 10, Oslo

Telefon: 22 03 77 00
Internett: www.folkehjelp.no

REDAKTØR:
Erlend Aarsæther
E-post: fagblad@folkehjelp.no

BIDRAGSYTERE DETTE NUMMER:
Vegard Standahl Olsen, Live Kummen,
Espen Brekke, Sissel Fantoft, Ellen Johanne Jarli,
Vegard Eidissen Lindbæk, Peter Harholt,
Ida Kroksæter

BILDER:
Ellen Johanne Jarli, Espen Brekke,
NTB/Scanpix, Ida Kroksæter

FORSIDEBILDET:
Foto: Ida Kroksæter

FOTO PÅ DENNE SIDEN:
Foto: Ellen Johanne Jarli og Ida Kroksæter

NORSK FOLKEHJELP er fagbevegelsens
humanitære solidaritetsorganisasjon.
Norsk Folkehjelp jobber i hovedsak på to
områder; Rettferdig fordeling av makt og
ressurser, og vern om liv og helse.

I Norge er det NORSK FOLKEHJELP SANITET
som arbeider med vern om liv og helse. Dette
gjøres blant annet gjennom aktiv deltagelse i
redningstjenesten og arbeid med førstehjelp.

Organisasjonen har omkring 60 lokale
sanitetsgrupper, og rundt 2000 autoriserte
mannskaper i beredskap for samfunnet.

Justispolitikere besøkte Tromsø 05

– Det betyr mye å se hva dere gjør

Hypotermiløftet går internasjonalt 10

Kollegaer over hele verden roser prosjektet

Ny nasjonal veileder for snøskred 12

Norsk Folkehjelp har bidratt i utviklingen

Akutthjelpere i Innlandet 14

Distriktet blir også pilot for en ny varslingsapp

Mekanisk HLR i Tromsø 20

Er dette framtiden også for frivillige?

Nytt kartsystem for leteaksjoner 24

Både mannskaper og operative ledere får en ny hverdag

Ambulansepersonell i Norsk Folkehjelp Jæren trener på bilulykke sammen med brannvesenet. Foto: Odd Terje Kvål/Norsk Folkehjelp Jæren

En organisasjon i kontinuerlig utvikling

Vi har gått inn i ett nytt tiår. Ser vi tilbake på de siste ti årene, ser vi en organisasjon som har tatt store steg. Vi har ikke bare utviklet oss selv faglig, men har også vært med på å utvikle fagene redningstjeneste og førstehjelp utover vår egen organisasjon.

Vi har bygget opp sentrale kurs, som har vokst både i antall deltakere og kvalitet. Her utdanner vi årlig svært gode instruktører og operative ledere fra hele landet. Innholdet i kursene har vært gjennom en renessanse der vi har utviklet og bygd opp nye utdanningsplaner. Dette er gjort av oss frivillige i godt samarbeid med våre rådgivere. Det er viktig at det er de frivillige som har hånden på rattet når vi nå også skal revidere utdanningsplanen for søk- og redningskurset og grunnkurs lederskap.

I tillegg er vi i gang med å utvikle kurset «avansert førstehjelp» i samarbeid med Røde Kors – også her med de frivillige i front. Dette kan vi gjøre fordi vi har svært kompetente mannskaper i våre rekker, og vi gleder oss veldig til dette nye kurset skal rulles ut i løpet av året. Kurset skal erstatte ambulanseturset, men vil være et førstehjelpsnivå som kan brukes til mer enn beredskapsambulanse. Med dette kurset kan vi levere akuttmedisin til pasientene som skader seg i fjellet, de vi finner på leteaksjon og de som skader seg i snøskred.

Når vi ser på tiåret som står foran oss, tror jeg dette blir et tiår som vil utfordre oss. Vi ser tydelige endringer i klimaet og må forvente kraftigere vind og mer nedbør, samt hyppigere jordskred og snøskred som stenger veier og dermed stenger nødetatene ute.

Da er det viktig at frivillige mannskaper er tilstede med god lokalkunnskap, og at vi kan håndtere situasjonen best mulig.

Økt turisme vil også være en av de store utfordringene våre. Turister vil ikke lenger bare se på naturen vår fra Hurtigruten. De vil oppleve den og bestige fjellene. Flere vil sannsynligvis utfordre været og forholdene for å få de opplevelsene de kom for, og det vil gi oss flere og mer komplekse oppdrag. Jeg er trygg på at vi vil håndtere utfordringene som møter oss, fordi vi er en organisasjon som er fleksibel for endringer og som tør å utvikle seg.

I april møtes vi på nytt til årets fagkonferanse, med et spennende program der vi lærer av andre og hverandre. Konferansen har blitt viktig for organisasjonen vår, og vi i SSU og SUS gleder oss til å møte nye og erfarne mannskaper til nok en faglig helg sammen!

*Vegard Eidissen Lindbæk,
Leder i Norsk Folkehjelp
Sanitet*

Steve Skare i Norsk Folkehjelp Tromsø viser hvordan man frakter en pasient trygt på bære under vinterforhold. Foto: Ida Kroksæter

Justispolitikere besøkte frivillige i Tromsø

I januar tok Norsk Folkehjelp Tromsø imot Arbeiderpartiets justisfraksjon.

TEKST: IDA KROKSÆTER

Norsk Folkehjelp Tromsø viste fram hvordan de jobber ute på oppdrag og politikerne fikk blant annet en grundig innføring i hvordan vi behandler nedkjølte pasienter.

– Stolt over laget vårt

De frivillige i redningstjenesten har over tid bedt om politiske tiltak for å kunne styrke beredskapen. Norsk Folkehjelps viktigste krav til politikerne er økt statsstøtte, fritak for engangsavgift på redningskjøretøy og flere nødnettabonnement.

– Vi er stolt over laget vårt og har en stor

gjeng som ønsker å drive med redningstjeneste. Vi har vært både flinke og heldige som er der vi er i dag, sier Ole Morten Isaksen, økonomileder i Norsk Folkehjelp Tromsø.

– Men det er ikke alle som er like heldige som oss, og vi trenger et felles løft for redningstjenesten, sier han.

Flere aksjoner

Antall aksjoner for de frivillige i redningstjenesten øker over hele landet, noe som gjør at det trengs flere grupper og frivillige, samt nytt utstyr for å kunne gi en god beredskap over hele landet.

– Frivillighetspolitikk er det nok ikke så stor uenighet rundt, og bakdelen med det er at det kanskje ikke skjer så mye på dette feltet, sier Lene Vågslid, som også er leder for Jus-

tiskomiteen på Stortinget.

– Det betyr mye å møte dere og se hva dere gjør, og det er nyttig å snakke om utfordringene deres. Det er lett å gi dere tommel opp og si at dere gjør en god jobb, men vi ser at det også trengs tiltak, sier hun.

– Økt status er viktig

Sammen diskuterte de frivillige og politikerne viktigheten av å øke statusen for de frivillige i redningstjenesten.

– Det er helt avgjørende for at folk velger dette som hobby. Vi ser at huset vårt, godt utstyr og uniformene våre er viktig for at medlemmene våre vil bruke tiden sin på Norsk Folkehjelp, sier Ole Morten Isaksen.

Over: Norsk Folkehjelps delegater til årets IKAR-kongress var Vegars Standahl Olsen og Live Kummen.

Til venstre: I et kulderom på -28 grader testet IKARs medisinkommisjon både utstyr og arbeidsmetoder på en fagdag før årets IKAR-kongress. Foto: Live Kummen

En iskald hypotermi-dag i Krakow

Nedkjøling er høyt på agendaen også i Den internasjonale fjellredningskommisjonen (IKAR). I et kuldekammer med -28 grader testet delegatene utstyr og arbeidsmetoder.

TEKST: LIVE KUMMEN

I forkant av årets IKAR-kongress ble det organisert en egen temadag dedikert til hypotermi for medisinkommisjonen i Krakow. Dagen startet med foredrag om siste nytt innen hypotermiforskning.

Det er mye fokus på å utvikle beslutningsstøtte for hvilke nedkjølte pasienter med hjerTESTANS som skal varmes på hjerte-lungemaskin. Det er ikke alltid man vet om pasienten har fått hjerTESTANS av

andre årsaker, for så å bli kalde, eller om hjerTESTANS skyldes nedkjøling alene.

Informasjon er viktig

Hjerte-lungemaskin krever store ressurs-er, men alle pasienter som kan overleve skal få denne muligheten. Informasjon fra skadestedet er derfor viktig: Tror man at det er kvelning involvert, som ved drukning eller snøskred? Informasjon om luftlomme eller funnposisjon er viktig å formidle videre til de som skal ta beslutningen på sykehus. I tillegg har varighet av hjerte-lungeredning, kjernetemperatur, kalium-verdi, alder og kjønn har også vist seg å ha betydning. All denne informasjonen sammenfattet i et scorings-system som kalles HOPE [Hypothermia Outcome Prediction After ECLS].

Som mannskaper i felt har vi ikke all denne informasjonen, og regelen for oss er at nedkjølte pasienter med hjerTESTANS skal

få HLR helt frem til sykehus så langt det lar seg gjøre. Imidlertid er det viktig at vi oppgir *viktig* og *riktig* informasjon videre i behandlingskjeden, for eksempel ved hjelp av rapporteringsskjemaet i skriveblokken til hypotermiløftet.

HLR helt fram til sykehuset

I Polen har de gjennomgått data fra 218 nedkjølte pasienter med ubevitnet hjerTESTANS, og pasienter med alle grader av nedkjøling ble inkludert. Overlevelsen var på 27,5 %, og det var kun pasienter med alvorlig grad av nedkjøling som overlevde. Ut ifra hva man vet om nedkjøling og hjerTESTANS gir dette mening, da det kun er alvorlig nedkjølte som kan ha fått hjerTESTANS av nedkjøling alene, og dermed har fordelen av nedkjølingens beskyttende effekt på hjernen.

Av de som overlevde hadde 83,3 % god

Nyhet!

PULSAR Axion
Termisk kikkert
i lommeformat
WiFi, Streaming,
farger
Innebygget video
16Gb
Rekkevidde opptil
1200m
Oppladbart batteri
Vanntett

Fra kr. 11.300,-

Termisk / varmesøkende kikkerter med skarpt bilde og høy oppløsning. For bruk både natt og dag. Se gjennom tåke og regn, busker og kratt. Fantastisk hjelpemiddel for ettersøk av mennesker og dyr.

TENO ASTRO

Teno Astro AS
Industriveien 8B
6517 Kristiansund N

Tlf: 7156 5710
www.tenoastro.no
teno@tenoastro.no

Fenix lykter er blant de ledende produsentene i markedet med et bredt utvalg og verdenskjent kvalitet.

«Mest for pengene» i
bladet Jeger
nr.1 2018

Kr. 1995,-

Fenix FD65 med 3800 lumen lysstyrke og rekkevidde på 410m. inkl. 4 stk oppladbare 18650 Li-ion batterier

Best av de billige
Jeger 02/2019

Kr. 899,-

Fenix HM65R 1400 lumen over 160m rekkevidde. Inkl. 18650 batteri. Oppladbar.

Spesialpriser til Norsk Folkehjelp og Røde Kors. Be om priser!

funksjonsevne i etterkant. Interessant er det også at nesten 50 % av de som overlevde hadde asystole [ingen hjertereksjon] som første hjerterytme, noe som i andre hjerstansssituasjoner er et tegn på dårlig prognose. Dette er nok en bekreftelse på at nedkjølte pasienter med hjerstans skal få HLR helt frem til sykehus, uavhengig av om hjerstansen er bevitnet eller hva som er første rytme.

Testing i kuldekammeret

Hypotermidagen i Krakow ble avsluttet i et kuldekammer med 28 minusgrader og mulighet for å simulere vind. Her testet vi først ulike materialer for å hindre nedkjøling med bruk av termisk kamera for å påvise varmetap. Det ble veldig synlig hvor betydelig ledningstapet til bakken [her betonggulvet] er - uansett hvilke enkle isolasjonsmaterialer man tar i bruk. Viktigheten av et liggeunderlag under pasienten kan derfor ikke

presiseres nok!

I tillegg fikk vi en demonstrasjon av hvordan ulike verktøy for luftveishåndtering oppfører seg under så kalde forhold, og logisk nok blir alt av plastmateriale stivt og uhåndterlig. Et lurt triks kan være å ha pocket-masken på innerlomma i kaldt vær, slik at det er mulig å brette den ut og forme den når du trenger å ta den i bruk.

Til slutt gjorde vi en evakueringsøvelse i kuldekammeret med en hinderløype i mørke, sprutende regnvær, vind og de 28 minusgradene. Vi fikk nok alle kjenne på begrensningene og håpløsheten ved å jobbe under slike forhold, og samtidig reflektert over hva det er mulig å bidra med av førstehjelp når alt er glasert av is.

FAKTA

DEN INTERNASJONALE FJELLREDNINGS-KOMMISSJONEN (IKAR)

- En årlig kongress som samler representanter fra fjellredningsmiljøet over hele verden
- I 2019 ble den arrangert i Zakopane i Polen, med 460 deltakere fra 34 land
- Norsk Folkehjelp var representert ved rådgiver Vegard Standahl Olsen og frivillig Live Kummen
- Norsk Folkehjelp ble tatt opp som medlem i 2015

Et redningshelikopter flyr over Giewont-fjellet i Polen i august 2019. Denne dagen ble 150 personer skadd etter at lynet traff korset og spredte seg videre i kjettingene som turgåere bruker til å komme seg opp på toppen. Foto: NTB/Scanpix

Lynnedslag i Polen førte til masseskadesituasjon

I august ble 150 personer skadet av et lynnedslag på Giewont-fjellet i Polen. Hva skal førstehjelpere tenke på i slike situasjoner?

TEKST: LIVE KUMMEN

Giewont-fjellet er et av Polens mest populære turmål, og et kjent mål for pilgrimsvandringer. På en sommerdag er det flere tusen personer som tar den sju kilometer lange turen til toppen, hvor det står et 15 meter høyt stålkors. Stien har til sammen 900 høydemeter stigning, og det siste partiet er bratt. På grunn av de mange besøkende er kalksteinen det siste stykket opp mot toppen blitt blankskurt og veldig glatt. Det er derfor tilrettelagt med kjettinger boltet fast i fjellet som man kan holde

seg i for å unngå å falle.

22. august 2019 begynte som en solfylt morgen, og som vanlig var det mange som la ut på turen opp mot den berømte fjelltoppen. Plutselig skiftet været til et voldsomt tordenvær. Lynet slo ned i stålkorset på toppen av fjellet og spredte seg deretter langs kjettingene og traff alle på vei opp eller ned. Totalt ble 150 skadet og fire personer omkom.

En uoversiktlig situasjon

Årets IKAR-kongress ble avholdt i Zakopane, ved foten av dette fjellet, og mannskapene fra den lokale redningsorganisasjonen TOPR delte sin historie fra denne dramatiske dagen.

På vei opp til skadestedet møtte de mennesker i psykisk sjokk med mindre skader,

og da de kom frem stod de ovenfor en uoversiktlig masseskadesituasjon. Et stort antall skadde var spredt over et område på 100-200 meters radius fra toppen. HLR var startet på flere personer. En person hadde blitt truffet av lynet mens vedkommende gjorde HLR og måtte avbryte av hensyn til egen sikkerhet. Steiner var splintret, sko var revet av føttene på folk og mange hadde fått klærne sine ødelagt.

Alt fra hodeskader til brannskader

De første mannskapene måtte ta seg frem til skadestedet på ATV og til fots, men etter hvert kunne helikopter også bistå i redningsaksjonen. Pasienter som kunne gå selv ble fulgt til en hytte noen kilometer fra skadestedet. De som var hardt skadd fikk livreddende førstehjelp på stedet før de ble evakuert med helikopter, enten til samleplass eller direkte til sykehus avhen-

DefTools mobilsøk etter savnede

Under årets IKAR-kongress fikk vi presentert en løsning for å søke opp og lokalisere mobiltelefoner.

TEKST: VEGARD STANDAHL OLSEN

Løsningen var i første omgang tenkt til bruk i skredulykker, men har også potensiale i andre søk- og redningsoppdrag.

Kort fortalt går det ut på at man bruker en mobil basestasjon til sporing av mobiltelefoner. Basestasjonen gir mulighet til å lese av hvilke mobiltelefoner som er i området, og etablerer en unik signalgang mellom seg selv og den savnedes mobiltelefon. Ved hjelp av et sporingsapparat kan man så bruke dette signalet til å finsøke seg frem til den savnede.

Under IKAR-kongressen fikk Norsk Folkehjelp mulighet til å teste ut løsningen som virket svært lovende. Raskt og effektivt fant vi mobiltelefonene som var i området

og valgte ut den vi skulle peile oss frem til. Finsøket frem til den gjemte mobiltelefonen gikk relativt raskt og var ukomplisert.

Ifølge DefTools har de klart å finsøke seg frem til mobiltelefoner som har vært begravd på over to meter.

Teknologien har to klare fordeler:

- Vi alle har mobiltelefon med oss på tur, og den er som regel påskrudd
- Teknologien er ikke avhengig av mobilnett i området

Det finnes derimot også en rekke ulike hindringer på veien for at dette skal kunne tas i bruk. For eksempel er det svært vanskelig å gi lov til å benytte seg av slik teknologi som gir operatøren mulighet for sporing og overvåkning. Her er det strenge regler for personvern som må følges. Kostnadene for utstyret som vi ble presentert for lå også på en svimlende sum på over én million kroner.

Under IKAR-kongressen fikk Norsk Folkehjelp mulighet til å teste DefTools. Foto: Vegard Standaahl Olsen

gig av skadeomfang. Skadene var hovedsakelig hodeskader, ekstremitetsskader og brannskader (for det meste andre grad). I tillegg var det også tilfeller av skader i bryst og buk, hørselsskader, nakke/ryggskader og hjerterytmeforstyrrelser.

Om skader ved lynnedslag

Lynnedslag er sjeldent, men kan ramme mange samtidig og gir et mangfoldig skadebilde. Opptil 30 % av de som blir truffet av lyn omkommer, og svært mange av de overlevende får permanente skader. Lyn gir en kortvarig strømimpuls med svært høy spenning og temperatur, som igjen forårsaker en kraftig trykkbølge. Skader kan derfor forårsakes enten av direkte treff fra lynet, strøm som ledes fra andre objekter eller som resultat av trykkbølge eller fall. Alle typer skader er derfor mulig. Dødsfall forårsakes oftest av enten hjerterytmefor-

styrrelser eller pustestans på grunn av en lammelse av pustesenteret i hjertestammen.

Noen skader er helt typisk for lynnedslag. Svært mange av de som rammes får sprengt trommehinnen. Noen kan også få en midlertidig lammelse av et bein eller en arm på grunn av spasme i pulsåren og ekstremiteten blir da også blå og pulsløs. Dette fenomenet kalles *keranoparalyse*. Brannskader er vanligvis av første eller andre grad, og noen kan få fjærlignende tegninger på huden (*Lichtenberg-figurer*) som også er forbigående.

Førstehjelp etter lynnedslag

I motsetning til hva ordtaket sier, så kan lynet faktisk slå ned samme sted flere ganger. Husk derfor å ivareta egen sikkerhet. Førstehjelp er for øvrig som ved andre

traumesituasjoner: Sikre frie luftveier og legg bevisstløse pasienter som puster normalt i sideleie. Stans store blødninger og husk å behandle pasientene varsomt med tanke på nakke- og ryggskader. Tenk også på å forebygge nedkjøling - disse pasientene kan være særlig utsatt for hypotermi på grunn av brannskader.

På pasienter som ikke puster skal man som vanlig starte HLR, og man skal bruke hjertestarter etter DHLR-algoritme. Fordi hjertestans kan skyldes en forbigående lammelse av pustesenteret vil innblåsninger være like viktig som kompresjoner, og pasientene kan overleve på tross av langvarig hjerte-lungeredning. Av samme årsak anbefaler IKAR at man prioriterer hjerte-lungeredning på livløse pasienter selv i en masseskadesituasjon.

Live Kummen presenterer hypotermiløftet for IKARs medisinkommisjon. Interessen for prosjektet var stor. Foto: Julia Fieler

Hypotermiløftet går internasjonalt

Norsk Folkehjelps prosjekt «hypotermiløftet» får internasjonal oppmerksomhet – og skryt.

TEKST: LIVE KUMMEN

På årets IKAR-kongress fikk Norsk Folkehjelp anledning til å presentere «hypotermiløftet» for medisinkommisjonen.

Det at Norsk Folkehjelp har utviklet en standardisert metode for å behandle og forebygge hypotermi, og hvordan dette i disse dager implementeres i lokallag over hele landet, vakte stor interesse blant våre internasjonale kollegaer.

Kopi av instruktørheftet og flytskjema har dermed gått til Chile, Sverige, Tyskland og Air Zermatt i Sveits. En redningsgruppe i USA ønsket også den komplette utstyrlisten, slik at de kunne prøve ut dette i sin tjeneste.

Mange lokallag, instruktører og mannska- per i Norsk Folkehjelp har bidratt i utviklin- gen av hypotermiløftet, og dette er dermed et felles produkt vi alle kan være stolt av.

Med interessen fra det internasjonale fjell- redningsmiljøet får vi en bekreftelse på at vi holder et høyt faglig nivå, og at vi til og med kan inspirere til utvikling også utover egne landegrenser.

Ny informasjonsportal for fjellredning

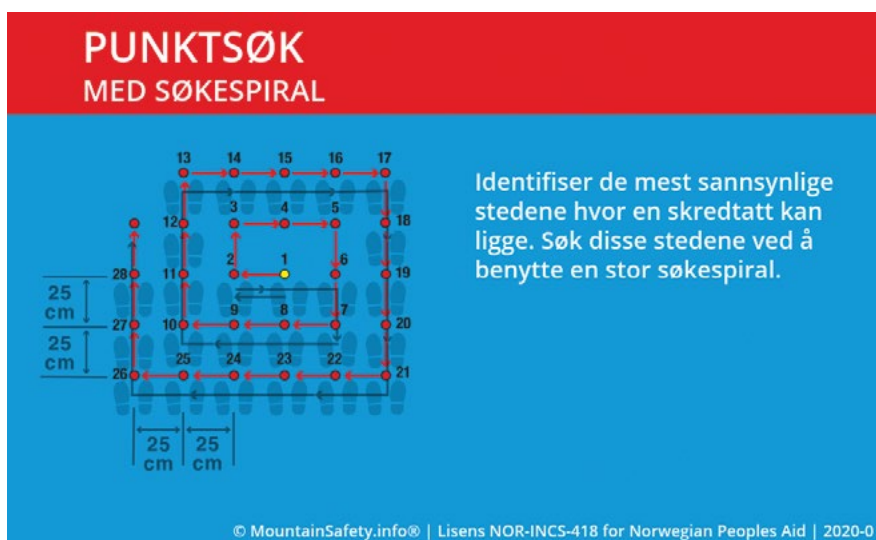
Norsk Folkehjelp har inngått avtale med den IKAR-tilknyttede informasjonspor- talen MountainSafety.

TEKST: VEGARD STANDAHL OLSEN

Dette er et samarbeid mellom alle medlemslandene i IKAR hvor etablerte prosedyrer og metoder for bruk i redning- stjenesten skal være samlet og tilgjengelig for blant annet redningsorganisasjoner.

Informasjonsportalen er fortsatt under ut- vikling, men har allerede publisert et om- fattende materiale innenfor temaet skred- redning som også er oversatt til norsk. Dette materialet vil Norsk Folkehjelp imple- mentere i sitt undervisningsopplegg i tiden fremover.

Ønsker ditt lokallag tilgang, ta kontakt med rådgiver Vegard Olsen på vegardo@npaid.org.

Beskrivelse av punktsøk med spiral, hentet fra MountainSafety.org

Nye flotte vervepremier!

Norsk Folkehjelp har en ambisjon om å vokse seg enda større.
Du kan bidra – og hente ut flotte premier for innsatsen!

Registrer alle medlemmene du verver for å samle poeng til flotte personlige premier:

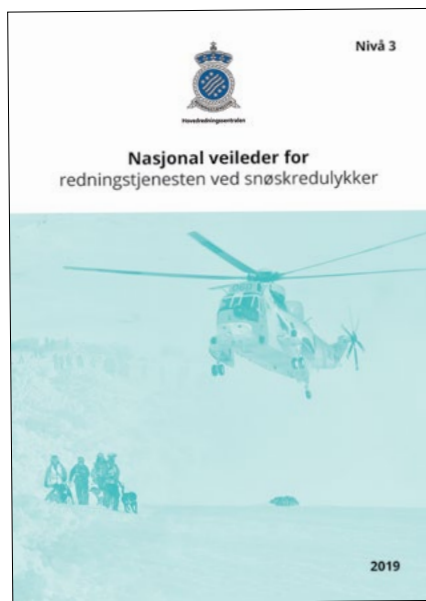
Liggeunderlag • Termokopp • Hengekøye • Caps med folkehjelpslogo
Lommelykt • Spade • Primaloft uniformsjakke • Profiljakke • Beredskapssekk

Komplett liste over vervepremier og bestilling finner du på din side i RMS. Logg inn i RMS via folkehjelp.no.

Norsk Folkehjelp

www.folkehjelp.no

Ny nasjonal veileder for snøskredulykker

Endelig er en nasjonal veileder for redningstjenesten ved snøskredulykker på plass.

TEKST: VEGARD STANDAHL OLSEN

Norsk Folkehjelp har bidratt tungt i utviklingen av veilederen som nå er et sentralt og styrende dokument for hvordan vi skal drive redning ved snøskredulykker. Veilederen gir føringer for redningsarbeidet som vi må ta inn i vår utdanningsplan og undervisningsopplegg.

Slik beskriver Hovedredningssentralen selv formålet med veilederen:

«Formålet med veilederen er å sikre trygg og effektiv redningsinnsats ved skredulykker. Veilederen forankrer kravene til kompetanse og metoder i redningsarbeidet for frivillige og profesjonelle redningsressurser for å gjøre innsats i skredulykker. Like begreper, forståelse av faser og ulike metoder er en forutsetning for å jobbe sammen, særlig med det tempoet som kreves for å redde liv ved snøskredulykker. Veilederen skal bidra til forutsigbarhet, gjenkjennelighet og gripbarhet for HRS/LRS når man kaller ut redningsressursene.»

Veilederen er tilgjengelig på Hovedredningssentralens hjemmesider.

Skredhendelser i Norge 2018/2019

Vinteren 2018/2019 mistet hele 13 personer livet i snøskred i Norge, noe som er det høyeste antallet siden 2010/2011.

TEKST: VEGARD STANDAHL OLSEN

Ulykkene er fordelt over åtte hendelser, og i tre av ulykkene var det flere enn en omkommet.

- Tre personer omkom i forbindelse med skavelbrudd
- Fire personer omkom i forbindelse med motorisert ferdsel, hvor av to var på snøscooter og to i anleggsmaskiner
- Tre av ulykkene var med skiturister som løste ut skred og førte til seks omkomne [ikke medregnet skavlebruddene]
- Seks av de 13 omkomne var utlendinger
- Sju av 13 dødsfall skjedde i Troms fylke
- De fleste ulykkene skjedde i komplekst, skredutsatt terreng hvor vedvarende svake lag var en sentral faktor
- Til sammen var det 69 registrerte skredtatte (inkludert de 13 omkomne)

Fire personer omkom i skredet i Tamokdalen i januar 2019. Redningsarbeidet var svært krevende. Foto: NTB/Scanpix

En Recco-søker kan både være håndholdt eller underhengende fra helikopter. Illustrasjon er hentet fra recco.com

Recco-søker finnes ved følgende helikopterbaser i Norge:

- Arendal
- Banak
- Bergen
- Bodø
- Brønnøysund
- Dombås
- Evenes
- Florø
- Førde
- Rygge
- Sola
- Stavanger
- Tromsø
- Trondheim
- Ål
- Ålesund
- Ørland

Bør ditt lag ha egen Recco-søker?

Mer enn 900 skidestinasjoner og redningsorganisasjoner har anskaffet seg Recco-søker.

TEKST: VEGARD STANDAHL OLSEN

Recco-reflektoren er ikke stor. Den er knappe ti cm lang og tre cm bred, og veier fire gram. Den har ubegrenset levetid, trenger ikke batterier, mister ikke signalstyrke og krever ikke vedlikehold. Recco-reflektoren er i dag mulig å kjøpe på nett, og finnes også sydd inn i klær og utstyr fra mer enn 150 merkevarer.

Stadig flere aktører har derfor anskaffet seg Recco-søker for å kunne søke etter savnede i snøskred.

Recco-systemet er todelt: Det består av en aktiv søkeenhet (Recco-søkeren), som bæres av redningsenheten, samt en refleksor som befinner seg på kroppen til brukeren.

Søkeren finnes i en håndholdt versjon og en versjon som skal brukes underhengende fra helikopter (Recco-SAR). Den håndholdte søkeren veier omtrent 900 gram og har en rekkevidde i lufta på 200 meter. Rekkevidden i snø er opptil 30 meter, avhengig av ulike forhold.

Recco-SAR-enheten som helikoptrene bruker, kan søke etter Recco-reflektorer over store områder raskt. Fra en høyde på 100 meter over bakken dekker den et søksfelt som er 100 meter bredt. Det vil si at 1 km² kan søkes på omtrent seks minutter.

Vurderer ditt lokallag å gå til anskaffelse av en RECCO-søker? Ta kontakt med rådgiver Vegard Olsen på vegardo@npaid.org for nærmere informasjon.

Recco-søker finnes på følgende steder i Norge:

- Norsk Folkehjelp Tromsø
- Buskerud Røde Kors
- Eikedalen Skisenter
- Fana Brannstasjon, Bergen
- Finnsnes Røde Kors
- Hafslo Røde Kors
- Haukeli Røde Kors
- Hemsedal
- Lom og Bøverdalen Røde Kors
- Longyearbyen Røde Kors
- Mo i Rana Røde Kors
- Myrkdalen, Vossestrand
- Narvikfjellet
- Oppdal Røde Kors
- Rogaland Røde Kors
- Røldal Skisenter
- Sandnes
- Tromsø Røde Kors
- Trysil
- Tynset Røde Kors
- Vik Røde Kors
- Vinje & Haukeli Røde Kors
- Volda og Ørsta Røde Kors Skredgruppe
- Vossestrand og Voss Røde Kors

Skal teste ny akutthjelperapp i Innlandet

Norsk Folkehjelp har startet utdanning av akutthjelpere i Innlandet. De blir også piloter for den nye appen som skal brukes til varsling av oppdrag.

TEKST: SISSEL FANTOFT

Prosjektet «Akutthjelpere i frivillige organisasjoner» er allerede i pilot i Rogaland, Vestfold og Troms. Nå har prosjektet kommet til Innlandet, hvor kursingen er i full gang.

Disse akutthjelperne blir også de første som får teste den nye appen som skal erstatte Locus-nettbrettene som hittil har blitt brukt til varsling av akutthjelperoppdrag. Men hvis hver akutthjelper skal utstyres med et slikt nettbrett for at AMK-sentralene skal kunne se dem på kartet, vil det bli en svært dyr løsning. Målet for fremtiden er å etablere 450 grupper med totalt 5000-6000

akutthjelpere fra frivillige organisasjoner over hele landet.

– Derfor jobber vi med et eget pilotprosjekt i Innlandet hvor vi utvikler en app som vi nå tester ut i samarbeid med Sykehuset Innlandet, forteller Jonas Vikran Hagen, som er rådgiver i Norsk Folkehjelp og prosjektleder for akutthjelperprosjektet.

12 grupper med akutthjelpere – seks fra Røde Kors og seks fra Norsk Folkehjelp – er med i dette pilotprosjektet i Innlandet. Målet er å utdanne totalt 150 akutthjelpere i disse gruppene før påske.

– Disse får en app på telefonen sin som de logger seg på og gir beskjed om hvor lenge de har mulighet til å være i beredskap. Da blir de umiddelbart synlige på kartet til AMK, og kan kontaktes med oppdragsinformasjon og posisjon på pasienten hvis det skjer en hendelse i nærheten. De kan også navigere i kartet som ligger i appen, sier han.

Realistisk scenario

Norsk Folkehjelp har ansvar for akutthjelperprosjektet på oppdrag fra Helsedirektoratet. Kursene gjennomføres i fellesskap med Røde Kors og Redningsselskapet.

– Deltakerne gjennomfører først et e-læringskurs, og deretter et åtte timers kurs i praktisk førstehjelp før de blir godkjent som akutthjelpere. De bidrar i stor grad til å heve beredskapen i samfunnet, sier Hagen.

En lørdag i januar er en ivrig gjeng med frivillige samlet i Røde Kors-lokalene på Mesnali. De kommer fra Norsk Folkehjelp og Røde Kors på Løten, Brøttum, Moelv og Gjøvik.

– Deltakerne deles inn i fire grupper som ruller mellom fire poster med instruktører. To av postene handler om trening på tekniske ferdigheter som sideleie og frie luftveier. På de to andre postene simuleres en akutsituasjon, forteller Vikran Hagen.

Scenariene utspiller hele situasjonen, fra

Til venstre: Linda Rasch Larsen og Anne Marie Engelstad fra Norsk Folkehjelp Moelv og Omegn tar akutthjelperkurset sammen med frivillige fra Røde Kors. Foto: Ellen Johanne Jarli

Akutthjelpersekken inneholder alt man trenger for å være i beredskap som akutthjelper. Alle de 12 lagene i pilotprosjektet får en slik sekk.

Prosjektleder Jonas Vikran Hagen viser riktig kjevegrep.

oppkallingen fra AMK, ankomst til stedet, undersøkelse av pasienten, iverksetting av tiltak, kommunikasjon med AMK underveis og overlevering av pasienten til ambulansen.

– I løpet av kurset ruller deltakerne kontinuerlig mellom postene, slik at de når dagen er omme har gjennomført fire ferdighetstreninger og fire simuleringer, sier han.

Alle gruppene i pilotprosjektet får egen akutthjelpersekk som er lik for alle, uansett hvilken organisasjon de tilhører.

– Sekken inneholder det mest nødvendige utstyret for en akutsituasjon, som er annerledes enn den vanlige beredskapssekken vi bruker i Norsk Folkehjelp.

Styrker publikumsinnsatsen

«Kjeden som redder liv» starter altså med publikum som ringer 113 og varsler om en hendelse, AMK som gir beskjed til akutthjelpere som rykker ut og gir førstehjelp

inntil ambulansen kommer og frakter pasienten til sykehus.

– Prosjektet «Sammen redder vi liv» handler om å styrke publikumsinnsatsen i akutsituasjoner. Dette er en videreutvikling av rollen til de frivillige ressursene som allerede finnes i samfunnet. I dag er deres bidrag basert på tilfeldigheter – det finnes mange historier fra folkehjelpere som har vært i nærheten av akutte situasjoner, og først fått vite om det i ettertid. Hadde de blitt varslet umiddelbart og rykket ut kunne de kanskje reddet liv, sier Hagen.

I tillegg til frivillige organisasjoner kan også helsepersonell være verdifulle akutthjelpere.

– Tenkt på alle hjemmesykepleierne som kjører rundt i kommunene. Hvis de er på sitt vanlige besøk hos en eldre pleietrengende og naboen plutselig får hjertestans kan AMK straks se at det finnes kvalifisert akutthjelp i nærheten. Det handler rett og slett om å spisse kjeden som redder liv, sier han.

FAKTA

AKUTTHJELPERPROSJEKTET

- Prosjektet «frivillige organisasjoner som akutthjelpere» er en del av den nasjonale førstehjelpsdugnaden «sammen redder vi liv».
- Prosjektet er finansiert av Gjensidigestiftelsen og ledet av Norsk Folkehjelp
- En akutthjelper er en person med opplæring i førstehjelp med fokus på akuttmedisinske tidskritiske tilstander
- Akutthjelperen har utstyr og kompetanse til å iverksette livreddende førstehjelpstiltak i påvente av ambulanse, luftambulanse eller legevakt
- Man melder seg som akutthjelper til AMK når man er på sanitetsvakt og har påtatt seg en rolle i samfunnet, som for eksempel konserter, stands, gateløp, organisert trening, osv.

Fire på akutthjelperkurs

TEKST: SISSEL FANTOFT
FOTO: ELLEN JOHANNE JARLI

Navn: Linda Rasch Larsen
Rolle: Frivillig
Lag: Norsk Folkehjelp Moelv og omegn
Yrke: Spesialvernepleier

– Norsk Folkehjelp har i alle år tatt vare på folk på fjellet der vi har hytte, derfor ønsker jeg å være med og bidra selv også. At vi frivillige utdannes til akutthjelpere er en genial ressurs for samfunnet. Det er interessant å delta på dette kurset – målet vårt er å redde liv, og her videreutdannes vi innen førstehjelp.

Navn: Ivar Windju
Rolle: Instruktør
Lag: Norsk Folkehjelp Moelv og omegn
Yrke: Rådgiver på Norsk Folkehjelps kontor på Gjøvik

– Dette er et veldig interessant prosjekt hvor målet er å redde flere liv. Jeg har tro på at vi skal klare det gjennom et enda bedre samarbeid mellom aktørene. Alle akutthjelpere er utstyrt med en egen akutthjelpersekk og har gode forutsetninger til å gjøre en viktig innsats inntil ambulansen kommer.

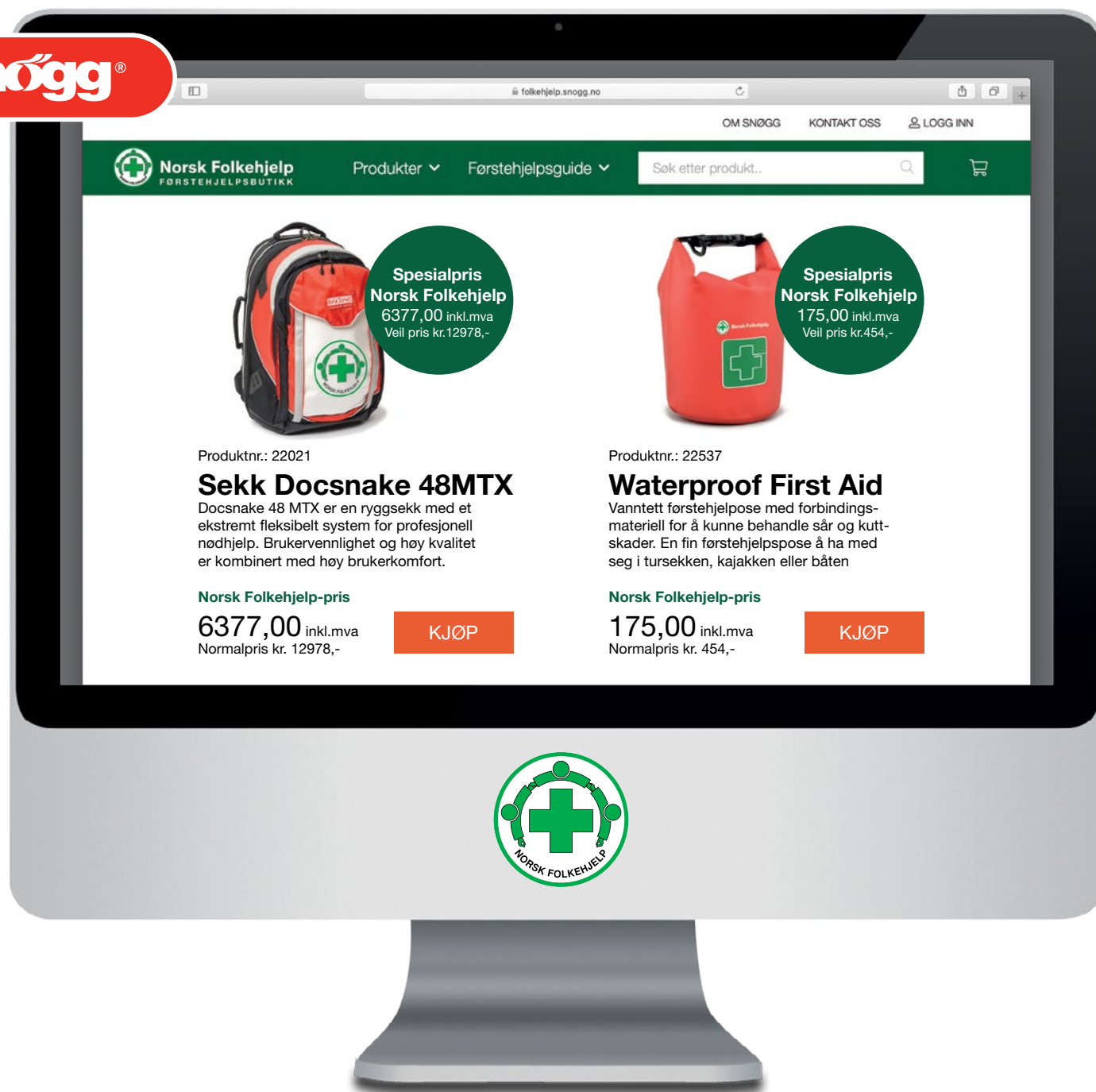
Navn: Anne Marie Engelstad
Rolle: Frivillig
Lag: Norsk Folkehjelp Moelv og omegn
Yrke: Sekretær

– Dette er et bra prosjekt, og det er fint å få lære enda mer om førstehjelp. Spesielt på bygda vil det ha stor betydning at kvalifisert hjelp finnes nærmere. Vi som har hytte på fjellet vet at det kan ta lang tid før ambulansen når frem, og da er det flott om det finnes folk i nærområdet som kan rykke ut.

Navn: Martin Forren
Rolle: Frivillig
Lag: Løten Røde Kors
Yrke: Ansatt i barnehage

– Det er bra at frivillige organisasjoner samarbeider, og kjempefint med felles kurs. Vi har jo mye kunnskap om førstehjelp fra før, men her spisses det ekstra inn mot akutthjelp. Vi lærer grunnleggende, men livreddende akuttførstehjelp, og det vil bidra til å øke beredskapen i Norge.

GODE TILBUD I VÅR NYE NETTBUTIKK

Tradisjonsrike Norgesplaster AS og vårt anerkjente varemerke Snøgg, har sammen med Norsk Folkehjelp bygget en ny nettbutikk der vi tilbyr et utvidet utvalg og produktsortiment.

folkehjelp.snogg.no

Tilbudene varer t.o.m 6 april.

17 folkehjelpere fra hele landet var med på turen, som blant annet inkluderte en øvelse på fjellet Esja. Foto: Espen Brekke

Samtrente med islandsk redningsgruppe

Like før jul reiste 17 mannskaper fra Norsk Folkehjelp på studietur for å bli bedre kjent med redningstjenesten på Island.

TEKST: ESPEN BREKKE

Mannskaper fra hele landet kunne søke om å få bli med, og deltakere fra 14 ulike grupper i Norsk Folkehjelp var med. Høydepunktet under turen ble en øvelse sammen med redningsgruppen Kyndill i Mosfellsbær, som ligger 20 minutter utenfor Reykjavik.

De arrangerte en øvelse ved det kjente fjellet Esja, som mange islendinger har som turmål. Det var søk etter to savnede, som ble funnet et stykke oppe i fjellet. De lokale redningsmannskapene og mannskapene fra Norsk Folkehjelp behandlet pasientene, beskyttet dem mot kraftig vind og kuldegrader, og evakuerte dem deretter ned fra fjellet. Kystvakten skulle også delta med helikopter, men ble opptatt med reelt oppdrag.

De resterende dagene ble brukt til å besøke fire andre redningsgrupper og hovedkontoret til Landsbjörg (den islandsk redningstjenesten).

Norsk Folkehjelp

**WHEN YOU CAN'T
CHOOSE THE CONDITIONS,
CHOOSE LIKE A PRO**

Norwegian People's Aid is a search and rescue organization responding to over 300 rescue calls every year. Extensive training and solid equipment are essential for saving lives under demanding conditions: 365 days a year, no matter the weather, our volunteers are ready.

TRUSTED BY
PROFESSIONALS

ALIVE
SINCE / 1877

Mannskaper i Norsk Folkehjelp Tromsø tester mekanisk kompresjon under skikkelige vinterforhold. Denne type verktøy har ikke vært brukt blant frivillige tidligere, og fikk også oppmerksomhet i lokal presse. Foto: Live Kummen

Mekanisk HLR-støtte - noe for frivillige?

Tromsø er det første laget i Norsk Folkehjelp som har testet mekanisk HLR-støtte. Er dette noe flere lag burde satse på?

TEKST: LIVE KUMMEN

Hjertestans på grunn av nedkjøling er sjelden, men når det først inntreffer kan hjerte- lungeredning av god kvalitet helt frem til oppvarming på hjerte-lunge-maskin være av avgjørende betydning. HLR er tungt, og utfordringen med å opprettholde god kvalitet på kompresjoner under krevende forhold og langvarig transport vil naturlig nok være stor. I tillegg kan det innebære en risiko for skade på mannskapene dersom de må gjøre HLR for eksempel på en scooterslede.

Det er viktig å merke seg at man ikke har klart å vise en forskjell i overlevelse mellom vanlige manuelle kompresjoner og mekanisk kompresjon. Imidlertid kan det være et hjelpemiddel under spesielle omstendigheter, som beskrevet over. Mekaniske kompresjonsmaskiner er nå innført i luftambulanse, redningshelikopter og mange steder også i ambulansetjenesten.

Norsk Folkehjelp Tromsø har fått støtte av Stiftelsen DAM til å teste ut om mekanisk kompresjon er et trygt og effektivt verktøy å ta i bruk for frivillige mannskaper.

Arbeidsgruppen for prosjektet har testet manuelle kompresjoner på QCPR-dukker inne, ute i snø og under transport på snøscooter. Erfaringen er at kvaliteten på kompresjonene reduseres allerede når man

beveger seg utendørs. Kompresjoner på snøscooter i ulendt terreng oppleves utrygt, og er veldig vanskelig å gjennomføre med gjennomgående god kvalitet. Etter å ha testet to ulike mekaniske kompresjonsmaskiner bestemte vi oss for å gå til innkjøp av «Lucas 3» for videre utprøving.

Vi jobber nå med en algoritme for bruk av mekanisk kompresjon i kombinasjon med DHLR og hypotermibehandling, og mannskaper i Norsk Folkehjelp Tromsø vil få opplæring og utsjekk i denne gjennom vinteren 2020. Vi vil da fortsette å høste erfaring med hvorvidt dette er et verktøy som fungerer for frivillige, og gleder oss til å dele dette med resten av Norsk Folkehjelp Sanitet.

Ny profilkolleksjon i nettbutikken!

Alle plaggene kommer i både dame- og herremodell, med unntak av fleecejakken:
Vann- og vindtett jakke • Piquet i bomull • T-skjorte i bomull • Fleecejakke

Mer informasjon om plaggene finner du på www.folkehjelp.no/nettbutikk

Norsk Folkehjelp

www.folkehjelp.no

Skredmannskaper i Norsk Folkehjelp må holde seg oppdatert på lokal skredfare gjennom sesongen. Varsom.no kan være et godt støtteverktøy, men man må alltid vurdere forholdene lokalt.

Hvordan bruker vi snøskredvarslingen?

Snøskredvarslingen (Varsom.no) utvikler i skredsesongen daglige snøskredvarsler som beskriver faregrad, aktuelt skredproblem og utsatt terreng for gitte områder.

TEKST: VEGARD STANDAHL OLSEN

Tekstvarslet gir særlig god informasjon om de aktuelle forholdene i fjellet og fjellværet, men varslet er regionalt. Det vil si at lokale forhold alltid må vurderes.

Varslet utvikles av trente observatører og innmeldte observasjoner. Gjennom nettsidene varsom.no med tilhørende tjeneste RegObs.no, kan man i tillegg innhente nyttig informasjon om innmeldte observasjoner/undersøkelser av snødekket og allerede utløste skred. Skredfarevarslet er et viktig hjelpemiddel for å vurdere skredfaren, men er ingen fasit for de aktuelle forholdene.

Hva kan de ulike faregradene bety for beredskapsapparatet?

Faregrad 5 - meget stor snøskredfare:

- Forekommer sjelden og er en ekstrem-situasjon
- Mange svært store (størrelse 4) naturlig utløste skred forventes. Ekstremt store (størrelse 5) naturlig utløste skred kan også forekomme
- Du må unngå alt skredterreng
- Skred ventes treffe skredutsatte veier og bebyggelse
- Mange skredutsatte veier ventes stengt og bebyggelse evakuert
- Strømforsyning og kommunikasjon forventes rammet

Faregrad 4 - stor snøskredfare:

- Forekommer normal noen få dager hver vinter og kan være en alvorlig situasjon
- Noen svært store (størrelse 4) og flere store (størrelse 3) naturlig utløste skred forventes
- Du bør unngå skredterreng
- Skred kan treffe skredutsatte veier og bebyggelse
- Noen skredutsatte veier ventes stengt og bebyggelse kan bli evakuert

- Strømforsyning og kommunikasjon kan bli rammet

Faregrad 3 - betydelig snøskredfare:

- Forekommer normal flere dager hver vinter og kan være krevende situasjon
- Enkelte store (størrelse 3) eller svært store (størrelse 4) naturlige utløste skred kan forekomme
- Du bør unngå skredterreng
- Skred kan treffe enkelte skredutsatte veier og en sjelden gang bebyggelse
- Veier kan bli stengt og bebyggelse kan bli evakuert
- Trafikkrestriksjoner kan innføres på de mest skredutsatte vegene
- Strømforsyning og kommunikasjon kan bli rammet, men det vil forekomme sjeldent

Skredkart

Gjennom nettsiden NVE.no og varsom.no tilbys skredkart hvor man kan få en visuell fremstilling av brattheten til terrenget og potensielt utløsnings- og utløpsområder for skred. Kartene bør benyttes aktivt i alle snøskredaksjoner.

Foto: Ellen Johanne Jarli

SENTRALE KURS 2020

Ta vår topputdanning og bli:

Førstehjelpsinstruktør • Søk- og redningsinstruktør • Operativ leder

Tid og sted: 20.-28. juni på Politihøgskolens utdanningssenter på Kongsvinger

Sett av datoen allerede nå!

Mer informasjon kommer på folkehjelp.no

Norsk Folkehjelp

www.folkehjelp.no

Nettbrett har blitt et sentralt verktøy under leteaksjoner, både i KO og ute i felt. Nå får alle nettbrettene et nytt og bedre kartsystem. Foto: Ida Kroksæter

SARTopo: Nytt og bedre kartsystem for leteaksjoner

SARTopo skal erstatte Viewranger på nettbrett og Basecamp i KO. Det blir en ny hverdag, både for operativ ledere og mannskaper i felt.

TEKST: IDA KROKSÆTER

– Dette vil gjøre hverdagen lettere for operative ledere, men det er først og fremst et mye enklere system for de som er ute i felt. I Viewranger var det mange trykk og mye navigering for å legge ting på riktig plass. Nå vil alt være i samme system og noen få klikk unna, sier Peter Harholt.

Han sitter i arbeidsgruppa som jobber med å innføre SARTopo i Norsk Folkehjelp.

– Det var alltid tanken å bytte ut Viewranger om vi fant et bedre alternativ, og nå har vi

funnet det. Dette blir en stor forbedring.

Utviklet i USA

SARTopo dukket opp via gode kontakter i redningstjenesten i USA.

– Systemet er laget av utviklere som selv er aktive i redningstjenesten i USA. Den amerikanske redningstjenesten er derimot annerledes enn den norske, og det er første gang de opplever at en landsdekkende organisasjon kjøper lisens. Derfor har vi måtte gjøre noen tilpasninger, men vi har fått god kontakt med utviklerne og de synes det er veldig gøy at vi ønsker å ta i bruk dette i Norge, forteller Harholt.

Også Røde Kors har besluttet å ta i bruk SARTopo, noe som vil gi et stort løft for samarbeidet organisasjonene imellom.

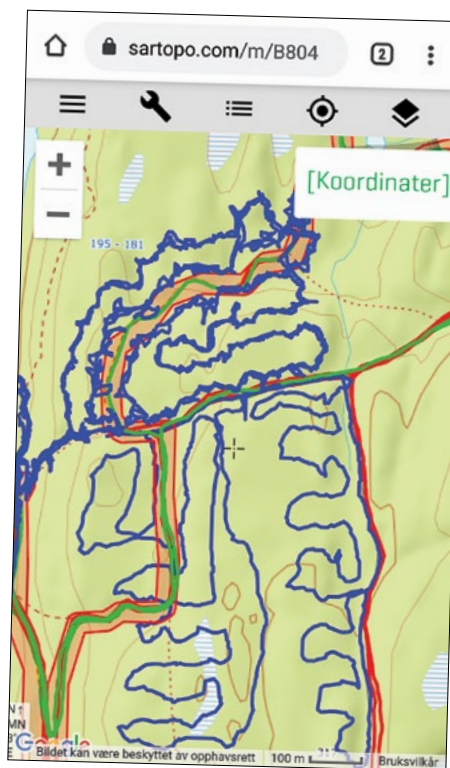
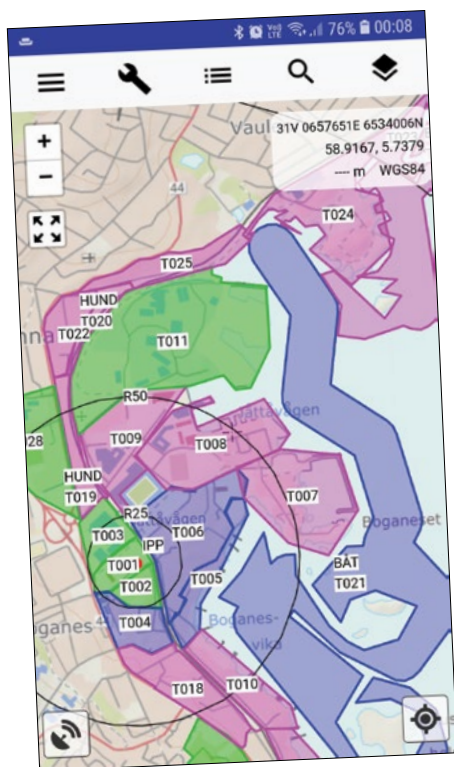
– Nøkkelen til suksess er at alle organisasjonene har tilgang til det samme systemet.

Drømmen er at også politiet skal kunne bruke dette, sier Harholt.

Nasjonalt system

Norsk Folkehjelp vil sentralt kjøpe inn og dekke brukertilganger og lisenser for hele Norge. En arbeidsgruppe fra Norsk Folkehjelp har jobbet intensivt for å teste og utvikle det nye systemet. Fokuset har blant annet vært på det som må være på plass i kulissene for at ting skal fungere optimalt.

– Vi har laget en nasjonal struktur, slik at lagene slipper å gjøre det selv. Vi må ha en god struktur for å ha kontroll og få best mulig effekt av systemet, og det er viktig at alle følger denne strukturen. Det hvert enkelt mannskap må gjøre, er å laste ned appen og lage seg en gmail-adresse etter den nasjonale oppskriften. Deretter får du tilgang til en link som er billetten inn i et «team», så får du SARTopo med aktuelle kart automatisk inn i appen din, sier Harholt.

Slik ser henholdsvis teiger og sporing ut i SARTopo [skjermdump].

– Overgangen vil kreve litt opplæring for beredskapslederne per politidistrikt (BLPD), som får ansvar for å administrere tilganger og hvem som får innlogging i sitt distrikt. I tillegg blir det opplæring for operative ledere og mannskaper på hver sin del av systemet.

Mange fordeler – og noen ulemper

– Bakdelen med systemet er at man må ha nettilgang, men hvis du vet at det er dårlig dekning i et område, kan du lagre enkelte områder av kartet lokalt.

En fordel er derimot at du ikke trenger nettbrett for å ha tilgang.

– Er det tomt for nettbrett, kan du bruke telefonen din, sier Harholt.

– Hvordan fungerer det i praksis for mannskapene?

– I SARTopo vises all informasjon i kartet i sanntid. For eksempel vil sporing av mannskaper dukke opp i skjermen til alle

som er ute. Du kan dermed se hvor de andre i laget ditt er til enhver tid og gjøre justeringer underveis i søksoppdraget.

– En annen stor fordel, er henting av søksoppdrag og informasjon vil kunne skjules i appen etter gitte sorteringskriterier. Det gjør at du ser bare det du trenger å se i kartet og dette gir et oversiktlig bilde. Alle andre søksoppdrag enn de som søkes akkurat til enhver tid, er skjult. Når KO setter oppdraget ditt som ferdig, forsvinner det fra brettet og det kan legges til nye oppdrag. De som er ute slipper å løfte en finger for å hente nye elementer inn i kartet.

– Og hva er fordelene for de som sitter i KO?

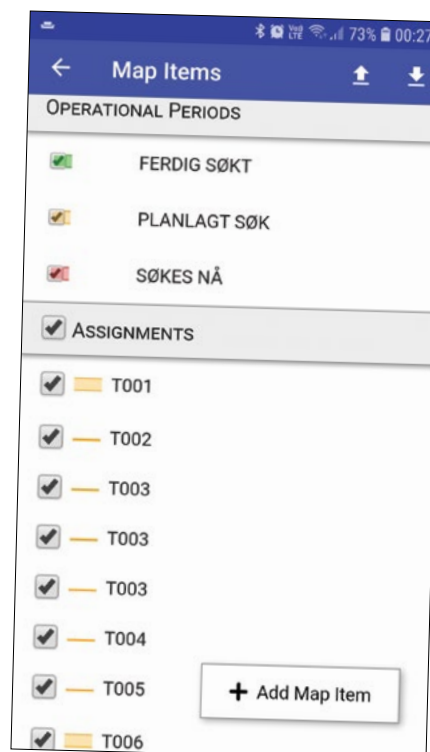
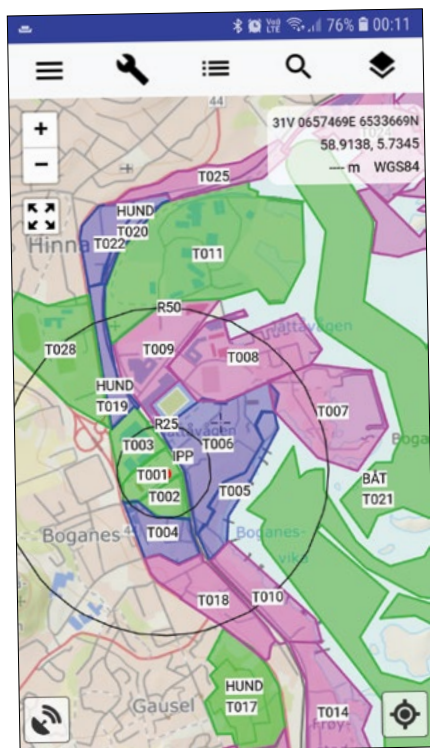
– Tradisjonelt har vi tegnet søksoppdrag punkt for punkt, før vi dører og sorterer dem i strukturer i et lokalt program på en PC eller MAC – i tillegg til å manuelt synkronisere dette med Dropbox. I SARTopo legges grunnlaget for sortering fortløpende, og når et element er lagt inn i kartet er jobben fer-

dig. Ved tegning i SARTopo gjenkjenner programmet for eksempel godt etablerte stier og veier, og tegner teigen automatisk ut ifra type oppdrag. Og alt blir lagret fortløpende og oppdateres hos alle brukere.

– En stor fordel er også at alle kan legge inn oppdrag og annen informasjon i kartet, uten å være avhengig av en enkelt PC eller MAC som har alt lagret lokalt. I det hele tatt går prosessen veldig mye raskere og man kan heller fokusere på andre ting, sier Harholt, som anbefaler å vente litt med å slette Viewranger:

– Det er ingen grunn til å avinstallere Viewranger, og Dropbox-systemet fortsetter å eksistere. SARTopo er kompatibelt med både Dropbox og Viewranger og det er greit å ha en reserveløsning, sier han.

Arbeidsgruppa består av Peter Harholt, Harald Wisløff, Arne Alsvik, Ivar Windju, Wenche Toven, Tomas Muribø og Erik Swanson.

Hver teig skal settes i én av tre tilgjengelige operational periods (OP) som heter *klargjorte teiger*, *søkes nå* og *ferdigsøkte teiger*. Denne sorteringen gjør det mulig å vise kun de teigene som skal søkes i appen, og alt annet vil bli skjult, skriver Peter Harholt.

Bak kulissene i SARTopo

For å gjøre SARTopo så brukervennlig og sømløst som mulig foregår det en del i kulissene som den vanlige brukeren ikke ser.

Peter Harholt er andre nestleder i Sentralt Sanitetsutvalg og beredskapsleder i Norsk Folkehjelp Nesset.

Har du kommentarer, spørsmål eller innspill til spalten, send en epost til SentraltSanitetsutvalg2@npaid.org

For en vanlig bruker finnes det én gratisversjon og forskjellige betalingsversjoner av SARTopo, der alle har hver sine ekstrafunksjoner og finesser. Den «største» utgaven, om du vil kalle den det, består av en «teamkonto» med opptil 100 brukere der alle får tilgang til alle funksjoner. En bruker vil i denne sammenhengen være det samme som for eksempel én tilgang for ett enkelt lags-nettbrett.

SARTopo er et amerikansk system, og er dermed designet for amerikanske forhold. Det vil si at hvert enkelt lokallag har sine egne lisenser med opptil 100 mannskaper. Norsk Folkehjelp har testet en teamkonto i en periode for å se om vi kan bruke dette i norsk målestokk. I USA er det ikke vanlig med store landsdekkende søk- og redningsorganisasjoner, så i samarbeid med utviklerne av SARTopo har vi kommet frem til et landsdekkende oppsett for Norsk Folkehjelp som går fullskala med opptil 2000 brukere i begynnelsen av mars.

Hvem består så disse 2000 brukerne av?

- 400 lags-nettbrett
- 1500 søk- og redningsmannskaper
- 100 admin-brukere, innsatsledere, LRS og diverse

Vi er nå geografisk oppdelt i politidistrikt (PD), og slik har vi også gjort det med SARTopo. Hvert politidistrikt har sitt eget «team» og alle lags-nettbrett som tilhører et PD logger seg inn via en app – i utgangspunktet som gratisbruker uten lisens. Ved å bruke en «signup-link» som tilhører teamet/politidistriktet, vil man få full lisens og en permanent kobling til teamet. Alt som foregår i dette politidistriktet av øvelser og aksjoner vil være tilgjengelig for de som har brukt denne signup-koden.

Brukere som deltar på aksjoner i flere politidistrikt, skal bruke signup-koder fra alle de aktuelle distriktene. Bruken av signup-kode skal gjøres i forbindelse med oppsett av brettet, slik at alt er klart til bruk når man trenger det.

Det kreves i utgangspunktet litt arbeid for

«I samarbeid med utviklerne har vi kommet frem til et landsdekkende oppsett for Norsk Folkehjelp som går fullskala med opptil 2000 brukere i begynnelsen av mars.»

hver enkelt bruker å ordne med norske kartlag. Derfor knytter vi kartlaget til hvert team, som blir tilgjengelig for alle brukerne i det teamet. Slik flyttes denne oppgaven til Administratorer for hvert PD, og hver enkelt får de norske kartlagene listet opp på lik linje med andre eksisterende kartlag.

Et potensielt problem med å lage slike store systemer med mange brukere, er at det oppstår mange forskjellige måter å løse for eksempel navngiving av teiger og spor, eller hvordan informasjon skal sorteres. Derfor er det laget maler for oppstart av aksjoner og retningslinjer for bruk av funksjoner og navngiving. Blant annet skal hver teig settes i én av tre tilgjengelige *operational periods* (OP) som heter «klargjorte teiger», «søkes NÅ» og «ferdigsøkte teiger».

Denne sorteringen gjør det mulig å vise kun de teigene som skal søkes i appen, og alt annet vil bli skjult. Dette gjør kartet mer oversiktlig ute i teig og fjerner behovet for å hente nye teiger i Dropbox. Når operativ leder eller andre skifter teigen til «søkes NÅ» vil teigen dukke opp i kartet uten at man trenger å gjøre noe som helst i appen. Etter de første 2-3 minuttene under oppstarten av en aksjon i appen, trenger ikke mannska-

pene gjøre noe særlig mer enn å starte og avslutte sine spor for hver nye teig.

Som nevnt blir dette et system for alle – på sikt også hvert enkelt mannskap som ønsker å koble seg på. Det er også klargjort for at resten av FORF-familien kan koble seg på, i tillegg til innsatsledere og LRS. Disse brukerne kobler seg på samme team, men med egen lisens slik at kostnadene dekkes av riktig instans. For å ha oversikt over de som har brukt signup-kode i hvert politidistrikt, er det et oppsett på hvordan disse tilgangene skal se ut. E-postadressen blir synlig for administratorene, og derfor må alle bruke innlogginger som forteller hvilken organisasjon de tilhører, hvilke politidistrikt de tilhører, fornavn og etternavn.

I praksis betyr det at alle som ønsker tilgang lager seg en gmail-adresse som er oppbygd etter en viss syntax. For mannskaper i folkehjelpa skal adressen da være NFXX.fornavn.etternavn@gmail.com som blir for eksempel: NF08.Peter.Harholt@gmail.com. Disse adressene skal bare brukes til å logge inn i appen eller på nettsiden, slik at eksisterende e-postadresser som mannskaper bruker i hverdagen fra før, vil det ikke bli noen endringer på.

FAKTA

BEGREPSLISTE FOR SARTOPO

- **Team:** Alle ressursene i et politidistrikt. Disse har tilgang til alle aksjonene i dette distriktet. En bruker kan ha tilgang til flere politidistrikter dersom det er behov for det
- **Map:** Dette er «mappen» for en aksjon og inneholder teiger, ipp og annen informasjon som legger seg utover kartet når du åpner det. Hver aksjon har sin egen mappe
- **Kartlag:** Ulike kart med ulike egenskaper, som kan vise terreng, bygninger, stier, etc
- **Sporing:** Trykker du «start sporing» i SARTopo, vil sporet dukke opp i alle skjermene i sanntid. Du kan dermed se de andre personene i ditt kart og se hvor de andre i laget ditt er i teigen

FAKTA

SLIK FÅR DU TILGANG TIL SARTOPO

Vil du ha din egen tilgang til SarTopo, gjør klar en gmail-konto med følgende syntax: `NFXX.fornavn.etternavn@gmail.com`.

XX skal i ditt tilfelle være nummeret på politidistriktet du tilhører. Signup-link blir distribuert når det er klart for det.

– Jeg er nylig innmeldt som frivillig i Norsk Folkehjelp og ser frem til å bli kjent med organisasjonen både som frivillig og som fagutvikler, sier Magne Bondkall.

Ny fagutvikler i saniteten

Magne Bondkall er ansatt som ny fagutvikler i enhet for redningstjeneste og førstehjelp.

TEKST: IDA KROKSÆTER

Han overtar stillingen fra Erlend Aarsæther som nå er nestleder i organisasjonsavdelingen i Norsk Folkehjelp.

Bondkall kommer opprinnelig fra Grorud i Oslo, men er oppvokst på Langhus. Han har

lang erfaring fra internasjonalt arbeid og en master i «Peace, Development, Security and International Conflict Transformation» fra universitetet i Innsbruck.

– Jeg er opprinnelig utdannet brannkonstabel, men har de siste årene jobbet som sikkerhetsrådgiver i Leger Uten Grenser og i FN før det. Mitt siste oppdrag utenlands var som nødhjelpskoordinator for SOS barnebyer i Mosambik.

Redningstjeneste er foreløpig et nytt fagfelt for Bondkall, som gleder seg til å bli kjent med Norsk Folkehjelp.

– Jeg ser frem til å jobbe med utvikling av en spennende organisasjon, og bli bedre kjent med alle de frivillige og den viktige jobben de gjør. Jeg er nylig innmeldt som frivillig i Norsk Folkehjelp og ser frem til å bli kjent med organisasjonen både som frivillig og som fagutvikler.

ENHET FOR REDNINGSTJENESTE OG FØRSTEHJELP

Nestleder
Organisasjonsavdelingen
Erlend Aarsæther
934 59 282
erlenda@npaid.org

Rådgiver
nødnett
Ronny Frantzen
407 22 237
ronnyf@npaid.org

Rådgiver
nettbutikk og uniform
Espen Brekke
971 70 468
espenb@npaid.org

Rådgiver
kurs og utdanning
Runi Putten
908 54 720
runi@npaid.org

Rådgiver
vinter og snøskred
Vegard S. Olsen
992 42 951
vegardo@npaid.org

Følger du oss i sosiale medier?

Har du noe du vil dele med oss, bruk
hashtaggene **#nfsanitet** og **#kontinuerligtrening**.

Følg oss på Instagram!
@nfsanitet

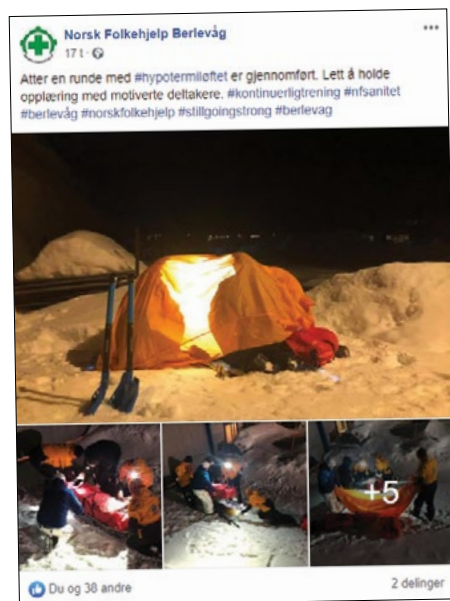

Lik oss på Facebook!
Norsk Folkehjelp Sanitet

Følg oss på Snapchat!
nfsanitet

Glimt fra lokallagene

Rådgiver
sanitetsungdom
Espen Bruun
995 10 666
espen.bruun@npaid.org

Rådgiver
førstehjelp
Jonas Vikran Hagen
952 65 727
jonasv@npaid.org

Rådgiver
redningstjeneste
Ivar Windju
400 20 726
ivar.windju@npaid.org

Kommunikasjons-
rådgiver
Ida Kroksæter
456 14 852
idagr@npaid.org

Fagutvikler
Magne Bondkall
411 74 645
MagBon872@npaid.org

Sentralt

FAGKONFERANSE SANITET

**Gardermoen,
24.-26. april 2020**

Med rekordpåmelding flere år på rad, er fagkonferansen definitivt blitt et av årets høydepunkt for alle mannskaper i Norsk Folkehjelp. Velkommen tilbake til den største møteplassen for saniteten!

SENTRALE KURS

**Kongsvinger,
20.-28. juni 2020**

Sommerens faglige og sosiale høydepunkt, og årets eneste mulighet til å bli:

- Førstehjelpsinstruktør
- Søk- og redningsinstruktør
- Operativ leder

SOMMERCAMP SANITETSUNGDOM

**Lysebotn,
27. juni-5. juli 2020**

Sanitetsungdommens sommercamp har etablert seg i Lysebotn og blitt ei uke ingen i sanitetsungdom vil gå glipp av!

SOMMERCAMP 2020

Er du klar for sommerens høydepunkt for Sanitetsungdom?

**KANOTURER – BADING – FØRSTEHJELP – FJELLTURER – TUR TIL PREIKESTOLEN OG KJERAG
OVERNATTING UTENDØRS – REDNINGSTJENESTE – MATLAGING OG MYE MER**

LYSEBOTN, 27. JUNI-5. JULI

Norsk Folkehjelp

www.folkehjelp.no

Fagblad SANITET

Norsk Folkehjelps fagblad om redningstjeneste, førstehjelp og frivillig ambulansetjeneste

www.folkehjelp.no

Skredmannskaper under opplæring i Sirdal i 2019. Foto: Ida Kroksæter

Norsk Folkehjelp